

Ковальчук О.Н.

Восточноевропейский национальный университет имени Леси Украинки

ОПЫТНО-ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНАЯ ПРОВЕРКА МОДЕЛИ ПОДГОТОВКИ МАГИСТРОВ ГУМАНИТАРИЕВ К ИННОВАЦИОННОЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Аннотация

В статье представлены результаты экспериментальной проверки эффективности внедрения модели подготовки магистров гуманитарных специальностей к инновационной профессиональной деятельности. С помощью методов математической статистики автором доказана достоверность количественных данных и правильность выдвинутых гипотез. Сделан вывод об эффективности применения разработанной модели и уместность ее внедрения в процесс подготовки магистров гуманитарных специальностей.

Ключевые слова: инновационная профессиональная деятельность, магистры гуманитарных специальностей, подготовка магистров, формирование готовности, экспериментальная проверка.

Kovalchuk O.N.

Eastern European National University named after Lesya Ukrainka

RESEACH-EXPERIMENTAL VERIFICATION OF THE MODEL OF MASTERS' OF ART TRAINING FOR INNOVATIVE PROFESSIONAL ACTIVITY

Summary

The article deals with experimental verification of the model of the Masters' of Art Training for innovative professional activity. Using mathematical methods of statistics, the reliability of quantity data and the correctness of the hypothesis is proved by the author. The conclusion about the efficiency of the model developed and the expediency of its implementation into the process of Masters' of Art Training.

Keywords: innovative professional activity, Masters of Art, masters' training, forming of readiness, experimental verification.

УДК 37.019.311:614-053.6

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ У СТАРШИХ ПІДЛІТКІВ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ВЛАСНОГО ЗДОРОВ'Я

Кравченко Т.П.

Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди

У статті на основі аналізу та узагальнення педагогічних та психологічних літературних джерел визначено значення ціннісного ставлення підлітків до власного здоров'я. Проаналізовано специфіку формування у старших підлітків ціннісного ставлення до власного здоров'я в процесі туристсько-краєзнавчої роботи. Визначені й охарактеризовані виховні функції туристсько-краєзнавчої роботи й психолого-педагогічні чинники формування у старших підлітків ціннісного ставлення до власного здоров'я. Розкрито, що емоційно-чуттєве ставлення старших підлітків до власного здоров'я є одним з чинників формування ціннісної сфери.

Ключові слова: старші підлітки, туристсько-краєзнавча робота, ціннісне ставлення, власне здоров'я, загальноосвітні навчальні заклади.

Постановка проблеми. Підлітковий вік є досить складним етапом в процесі становлення та розвитку людини. Оскільки саме на цей період приходиться досить багато змін, що відбуваються в ціннісних орієнтаціях особистості та в усвідомленні значення самого себе в оточуючому світі. Отже можемо констатувати, що на сучасному етапі розвитку суспільства досить широко набуває актуальності проблема визначення та розкриття чинників, що сприяють формуванню ціннісного ставлення до власного здоров'я у старших підлітків. Оскільки розкриття потенційних можливостей старших підлітків щодо формування ціннісного ставлення до власного здоров'я у різних формах дозвілля може дати новий поштовх в сфері виховання підлітків в

процесі туристсько-краєзнавчої роботи, оскільки вона поєднує в собі досить багато різних ричагів впливу на особистість і її самосвідомість.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Розв'язання зазначеної проблеми зумовлює необхідність пошуку нових напрямів роботи загальноосвітніх навчальних закладів, спрямованих на формування цього особистісного феномена. Як зазначають І. Д. Бех, [1, с. 4] С. В. Лапаєнко, [4, с. 19] І. В. Поташнюк, [9, с. 52-55] цінності, що формуються у дитини, стають виховним фактором завдяки тому, що вони перетворюються у внутрішні мотиви її вчинків, поведінки, дій і діяльності.

В свою чергу Е. О. Помиткін [8, с. 98] зазначає, що психологічний механізм формування цінностей

й ціннісних ставлень слід розглядати як низку психічних процесів – від формування важливих за переконанням вчителів загальноосвітніх навчальних закладів, самих старших підлітків та їхніх батьків – до формування задумів, цілей, планів, програм діяльності, поведінки, дій і вчинків й отримання відповідних результатів з емоційно-почуттєвим закріпленням духовних досягнень у зовнішньому плані та перетвореннях особистості (зміна ставлень, самооцінки, досвіду, вчинків, поведінки, діяльності тощо).

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Та незважаючи на актуальність даної проблеми і досить детальне дослідження науковцями різноманітних аспектів даного питання, саме в такому контексті проблема психолого-педагогічних чинників формування у старших підлітків ціннісного ставлення до власного здоров'я не була детально вивчена та досліджена тому необхідним, за нашим висновком, є розкриття сутності психолого-педагогічних чинників формування досліджуваного феномену.

Зважаючи на це головною метою нашої статті є аналіз літературних джерел та визначення основних чинників, що здійснюють вплив на формування у старших підлітків ціннісного ставлення до власного здоров'я.

Виклад основного матеріалу. Як наголошується у змісті «Основних орієнтирів виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України», молодь не повинна втрачати свою індивідуальність, глибоке відчуття єдності з українським народом, повага до його духовних, моральних і культурних надбань. Незалежно від своєї національності та світогляду, учні повинні мати змогу дізнатися про духовне коріння української нації, моральні традиції інших національностей, які складають єдиний народ України. Засвоєння основ знань про традиційні духовні, моральні і культурні цінності, про духовну культуру української та інших національностей, які живуть в нашій державі, сприятиме взаємному порозумінню, консолідації українського народу, вихованню поваги до кожного, а також тих, хто має відмінні погляди [7, с. 2-5].

У контексті останнього особливої актуальності набуває проблема формування у старших підлітків ціннісного ставлення до власного здоров'я, оскільки людина як особистість визначається системою її стосунків з оточуючим світом. Підтвердженням цього висновку є надання особливої значущості питанню та завданням формування ціннісного ставлення зростаючої особистості до власного здоров'я у змісті Національної доктрини розвитку освіти в Україні у XXI столітті, де зазначається, що «... виховання людини в дусі відповідального ставлення до власного здоров'я і здоров'я оточуючих як до найвищої індивідуальної і суспільної цінності» [6, с. 4-6].

Зважаючи на це аналіз сучасних уявлень педагогічної громадськості про стан розв'язання проблеми формування у старших підлітків ціннісного ставлення до власного здоров'я в процесі туристсько-краєзнавчої роботи дає змогу визначити ряд суперечливих тенденцій усвідомлення цього феномену та визначити основні напрями удосконалення виховних впливів на зростаючу особистість з метою виховання її інтелектуально розвиненою, духовно збагаченою і фізично здоровою. Водночас, як засвідчують результати наших досліджень, у сучасному освітньому просторі на здоров'я молоді впливають чинники, дія яких раніше була значно меншою, особливо це помітно у підлітковому та юнацькому віці. Йдеться, зокрема, про зниження фізичного і підвищення нервово-психологічного навантажен-

ня, інформаційне перевантаження, стрімке поширення серед молоді шкідливих звичок. Причини зростання захворюваності учнів також пов'язують із недоліками у системі шкільної освіти, з тими чинниками навчальної діяльності, які призводять до перенапруження нервової системи і заважають створенню належних умов для задоволення потреб у самопізнанні, самовдосконаленні й самореалізації. Через перевантаженість навчанням більшість учнів страждає від недостатньої рухової активності. На стані здоров'я позначаються також відсутність навичок організації ефективного навчання, здорового дозвілля, правильного харчування [2, с. 44].

Отже у цьому контексті туристсько-краєзнавча робота в загальноосвітніх навчальних закладах розглядається нами як ефективна форма суб'єкт-суб'єктної взаємодії учнівсько-педагогічного колективу, що спрямовується на вирішення освітньо-виховних, розвивальних, соціалізуючих, адаптаційних, оздоровлювальних, здоров'єзберігаючих завдань. Відтак, основними засобами досягнення мети туристсько-краєзнавчої роботи в контексті проблеми нашого дослідження є ефективне використання як потенційних виховних і розвивальних можливостей такої роботи, так і врахування індивідуальних особливостей, потреб, інтересів та мотивів старших підлітків у процесі вивчення соціального і природного оточення. Провідним у функціональному полі туристсько-краєзнавчої роботи в межах нашого дослідження є вивчення, усвідомлення і засвоєння старшими підлітками досвіду минулих поколінь зі збереження й покращення здоров'я на основі пізнання до цього невідомих сторінок історії і сучасності рідного краю, українського народу, країни в цілому, людських відносин, спілкування та особливостей їхньої діяльності з побудови, захисту й відбудови в наш час Української держави.

Таким чином, визначивши й охарактеризувавши виховні функції туристсько-краєзнавчої роботи й психолого-педагогічні чинники формування у старших підлітків ціннісного ставлення до власного здоров'я у процесі такої роботи, необхідним, за нашим висновком, є розкриття сутності психолого-педагогічних чинників формування досліджуваного феномену.

Враховання цього дає підстави стверджувати, що проблема цінності як основи формування у старших підлітків ставлення до власного здоров'я завжди викликала підвищений інтерес педагогічної громадськості на різних етапах розвитку українського суспільства та освітнього простору держави. Оскільки кожна історично конкретна суспільна форма характеризується специфічним набором ієрархії цінностей, які детермінуються інтеграцією, внутрішньою суперечливістю і динамізмом суспільних систем, тому знаходять свій прояв в структурі відповідних їм ціннісних систем і способів їх впливу на різні суспільні групи. Важливим елементом ціннісних відносин на рівні суб'єкт-суб'єктної взаємодії, на думку В. А. Киричок [3, с. 991], є саме ціннісні орієнтації, що складають провідний елемент структури особистості та розглядаються внутрішнім компонентом її свідомості та самосвідомості. Продовжуючи далі, вона зазначає, що «... ціннісні орієнтації формуються у процесі соціалізації, виконання соціальних ролей, засвоєнні системи суспільних вартостей і цінностей, ... вони тісно пов'язані з пізнавальними й вольовими якостями, а отже ... утворюють змістову сторону спрямованості особистості і розкривають внутрішню основу її ставлень до дійсності і в той же час є показником її зрілості та сформованості».

Тим самим, можемо також констатувати, що саме емоційно-чуттєвий фон який детермінує формування емоційно-чуттєвого ставлення особистості до свого здоров'я, створює умови, на базі яких формуються інтереси, потреби і мотиви старших підлітків щодо збереження й покращення власного здоров'я. Завдяки цим процесам, на думку В. В. Рибалка, сформовані цінності інтеріоризуються в особистісні якості й мають знаходити прояв у вчинках, поведінці та діяльності. Тому об'єктивно існуюча система духовних цінностей має стати змістовно-психологічною основою становлення особистості як суб'єкта духовно спрямованої діяльності та поведінки [11, 12].

Саме емоційно-чуттєве ставлення старших підлітків до збереження та покращення власного здоров'я створює той фон, на базі якого формуються потреби і мотиви, що спричиняють їхню психологічну готовність до здоров'язбережувальних форм діяльності, розвивається здатність особистості до аналізу власної поведінки в соціопріоритетному середовищі. А це, у свою чергу, детермінує вироблення об'єктивної самооцінки сформованих ціннісних ставлень та екстеріоризацію знань у їх практичній реалізації в туристсько-краєзнавчих гуртках і секціях педагогічно орієнтованої дозвілєвої компоненти навчально-виховного процесу загальноосвітнього навчального закладу. За цих умов значно зростає роль вчителя чи керівника гуртка (секції, клубу) як носія соціальних цінностей, що сприяє ефективному формуванню в старших підлітків ціннісного ставлення до здоров'я, мотивації на здоровий спосіб життя. Тоді у розгляді процесу формування цінностей і ціннісних ставлень особистості, за нашим висновком, на основі їх усвідомлення і самоприйняття доцільним є виділення мотиваційно-ціннісного компонента їхньої свідомості. У межах цього компонента цінності особистості формуються в результаті визначення як об'єктів, так і суб'єктів взаємодії, що можуть забезпечити задоволення її потреб, тобто в результаті сформованих ціннісних ставлень до них.

Як засвідчили результати дослідження, організація різноманітних форм туристсько-краєзнавчої роботи старших підлітків, спрямованої на збереження й покращення їхнього здоров'я, передбачає побудову ефективних суб'єкт-суб'єктних взаємозв'язків між вчителями (керівниками гуртків і секцій) загальноосвітніх шкіл та старшими підлітками, вибудованих на їхній взаємоповазі та взаємодопомозі. Однак, саме на вчителя покладаються особливі обов'язки з організації і здійснення туристсько-краєзнавчої роботи, оскільки безпека дітей, їхнє здоров'я знаходяться у прямій залежності від професійних знань, умінь і навичок вчителя. Крім цього, вчитель має чітко усвідомлювати індивідуальні особливості характеру, а відтак, вмінти корегувати поведінку, вчинки і діяльність старших підлітків упродовж усього заняття чи туристичного походу, масових спортивних заходів та при здійсненні суспільно корисної праці. Таким чином, реалізація індивідуального підходу у формуванні ціннісного ставлення старших підлітків до власного здоров'я у процесі туристсько-краєзнавчої роботи дає змогу вчителю чи керівнику гуртка здійснювати цілеспрямований педагогічний вплив як на їхню свідомість, так і на вчинки, поведінку та діяльність.

У той же час, слід актуалізувати увагу на тому, що чим проблематичнішими є умови задоволення тієї чи іншої потреби, у контексті нашого дослідження – ціннісних ставлень старших підлітків до власного здоров'я, тим більшою цінністю стає

сформованість таких ставлень. Тоді можемо зробити висновок, що ціннісні ставлення особистості проявляються саме у системі сформованих мотивів і установок, її свідомості, а отже в подальшому у діяльності. Підтвердженням нашого висновку є обґрунтовані О. М. Леонт'євим положення про процеси трансформації мотивів та установок особистості та їх розвитку, що найбільш чітко проявляються під час входження у соціум, коли інтенсивний розвиток її внутрішнього життя сприяє розширенню можливостей для підвищення ефективності розуміння особливостей суспільних норм і правил, відношень і ставлень, а відтак, розширенню її внутрішнього світу» [5].

Результати аналізу зазначеного вище дають підстави для висновку про те, що повсякденній життєдіяльності старших підлітків у межах навчально-виховного процесу загальноосвітніх навчальних закладів знання про їхнє власне здоров'я має набувати не фрагментарності, а системності і логічної єдності з їхньою конкретною навчально-пізнавальною, пошуковою чи дослідницькою діяльністю та суспільно корисною, фізкультурно-масовою чи навіть природоохоронною роботою у складі гуртків та секцій туристсько-краєзнавчого спрямування. Тобто, можемо констатувати, що такі знання мають не лише засвоюватись, а головне переживатись старшими підлітками, надаючи цим знанням емоційного забарвлення й особистісної значущості, що проявляється у формуванні суб'єктивного ціннісного ставлення до власного здоров'я.

Педагогічно орієнтована дозвілєва функція також полягає у раціональній побудові змісту туристсько-краєзнавчої роботи, де обов'язково визначаються її домінуючі форми, методи, засоби чи певні заходи, у яких старші підлітки будуть брати участь. Тоді її ефективність забезпечується поєднанням не стільки навчально-пізнавальної, дослідницької чи пошукової діяльності, скільки включенням до змісту туристсько-краєзнавчої роботи різноманітних за складністю, часом і місцем виконання фізкультурно-оздоровчих заходів та поїздки для старших підлітків суспільно корисної праці. Також важливою складовою такої функції є формування учнівсько-педагогічного колективу, оскільки лише згуртований колектив може подолати всі складнощі туристичного маршруту, допомогти кожному з його членів виконати поставлені завдання та досягти певних успіхів. Такий підхід до організації і здійснення туристсько-краєзнавчої роботи у загальноосвітніх навчальних закладах має також важливе значення для формування умінь і навичок спільної діяльності, взаємоповаги, взаємодопомоги та взаємозахищеності старших підлітків [10, с. 34-35].

Підтвердженням правильності наших висновків є думка О. В. Тімець про потенційні можливості цієї роботи і вирішальну роль туристсько-краєзнавчої роботи у формуванні соціально активної, громадянсько орієнтованої, відповідальної, інтелектуально, духовно і фізично розвиненої особистості, що полягає саме у «...сприянні вивченню, науковому обґрунтуванню, розробці різноманітних форм передачі наступним поколінням знань з минулого і сучасного людського суспільства й довкілля конкретної території» [13, с. 26].

Отже, узагальнивши зазначене вище, можемо констатувати, що оскільки ціннісні орієнтації діють як на рівні свідомості, так і на рівні підсвідомості тому визначення спрямованості вольових зусиль є найважливішими чинниками, що детермінують мотивації особистості щодо власних ставлень, вчинків

і дій. У свою чергу психолого-педагогічні механізми дії та розвитку ціннісних орієнтацій пов'язані з необхідністю вирішення протиріч і конфліктів у мотиваційній сфері. Тому процес формування ціннісного ставлення старших підлітків до власного здоров'я відбувається через їхнє самопізнання, самозбереження, саморозвиток та завдяки гармонізації її стосунків з самим собою, з оточуючими, з природою, через постійний духовно-етичний пошук, спрямований і до себе, і до світу. Враховуючи останнє, можемо зробити висновок, що для того, щоб старшому підлітку зберегти своє здоров'я, насамперед необхідним є зміна його ціннісного ставлення й відповідальності до власного здоров'я.

Висновки і пропозиції. Врахування зазначеного вище дає підстави стверджувати, що одним з провідних чинників формування ціннісного ставлення

старших підлітків до власного здоров'я у процесі туристсько-краєзнавчої роботи у межах педагогічно орієнтовані дозвіллі компоненти навчально-виховного процесу загальноосвітніх навчальних закладів є саме засвоєння ними системи знань про умови, форми, засоби його збереження і покращення. Важливим за такого підходу є створення таких умов у процесі здійснення туристсько-краєзнавчої роботи, коли ці знання засвоюються у процесі їх емоційного переживання, а закріплюються в ході виконання спеціальних здоров'язбережувальних вправ і здоров'яформувальної практичної діяльності (туристичні походи, експедиції, екскурсії, туристичні табори, змагання, конкурси тощо), що забезпечує особисту значущість цих знань. І як результат формує суб'єктивне ціннісне ставлення особистості до власного здоров'я.

Список літератури:

1. Бех І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання: Науково-метод. посібник / І. Д. Бех. – К.: ІЗМН, 1998. – 204 с., с. 4.
2. Біла книга національної освіти України / Т. Ф. Алексєєнко, В. М. Аніщенко, Г. О. Балл [та ін.]; за заг. ред. акад. В. Г. Кременя; НАПН України. – К.: Інформ. системи, 2000. – 342 с. – Бібліогр.: с. 315-335, с. 44.
3. Киричок В. А. Ціннісні орієнтації / Віра Андріївна Киричок. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – К.: Хрінком Інтер, 2008. – 1040 с., с. 991.
4. Лапаєнко С. В. Формування ціннісних орієнтацій старших підлітків на здоровий спосіб життя: Автореферат дис... канд. пед. наук / С. В. Лапаєнко. – К., 2000. – 19 с.
5. Леонт'єв А. Н. Деятельность. Сознание. Личность. – М.: Политиздат, 1977. – 304 с., с. 214.
6. Національна доктрина розвитку освіти України // Освіта України у ХХІ столітті // Педагогічна газета. – 2001. – № 7, липень. – С. 4-6, с. 4-6.
7. Основні орієнтири виховання учнів 1–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів: затв. наказом МОН молоді спорту України від 31 жовт. 2011 р. № 1243 // Вихов. робота в шк. – 2011. – № 12. – С. 2-26, с. 2-5.
8. Помиткін Е. О. Формування духовних цінностей старшокласників у діяльності шкільної психологічної служби: Дис... кандидата психол. наук: 19.00.07. – К., 1998. – 146 с.
9. Поташнюк І. В. Поняття «здоров'я» в системі ціннісних орієнтацій майбутніх фахівців фізичної культури / І. В. Поташнюк // Науковий вісник ВДУ: Фізкультура і спорт. – Луцьк, 1997. – С. 52-55, с. 52-55.
10. Редіна В. Краєзнавча пошукова діяльність учнів у позашкільному закладі // Географія та основи економіки в школі. – 2000. – № 1. – С. 34-35, с. 34-35.
11. Рибалка В. В. Особистісний підхід у профільному навчанні старшокласників: Монографія / За ред. Г. О. Балла. – К.: ІПППО АПН України, 1998. – 160 с.
12. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія: Навч. посіб. – К.: Академвидав, 2005. – 300 с.
13. Тімець О. В. Підготовка майбутніх учителів географії і біології до краєзнавчо-туристської роботи з учнями [Текст]: дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Тімець Оксана Володимирівна; Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України. – К., 2001. – 220 арк.: табл. – арк. 162-181, с. 26.

Кравченко Т.П.

Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ ФОРМИРОВАНИЯ У СТАРШИХ ПОДРОСТКОВ ЦЕННОСТНОГО ОТНОШЕНИЯ К СОБСТВЕННОМУ ЗДОРОВЬЮ

Аннотация

В статье на основе анализа и обобщения педагогических и психологических литературных источников определено значение ценностного отношения подростков к собственному здоровью. Проанализирована специфика формирования у старших подростков ценностного отношения к собственному здоровью в процессе туристско-краеведческой работы. Определены и охарактеризованы воспитательные функции туристско-краеведческой работы и психолого-педагогические факторы формирования у старших подростков ценностного отношения к собственному здоровью. Раскрыто, что эмоционально-чувственное отношение старших подростков к собственному здоровью является одним из факторов формирования ценностной сферы.

Ключевые слова: старшие подростки, туристско-краеведческая работа, ценностное отношение, собственное здоровье, общеобразовательные учебные заведения.

Kravchenko T.P.

Pereyaslav-Khmelnytsky State Pedagogical University named after G. Skovorody

PSYCHOLOGICAL AND EDUCATIONAL FACTORS OF FORMATION IN OLDER ADOLESCENTS VALUE ATTITUDE TO THEIR OWN HEALTH

Summary

On the basis of analysis and generalization of pedagogical and psychological of literary sources is set to value attitude teens before their health. Specificity formation in the senior teenagers value attitude to their own health in the process tourist and local history work. It is proved that educational functions tourist and local history work and psychological and pedagogical factors shaping the older teens value attitude to their own health. Revealed that emotional and sensuous attitude the senior teenagers to their own health are one of factors in the formation valuable sphere.

Keywords: older teenagers, tourism and local lore work value attitude, own health, General educational establishments.

УДК 378.662.013:371

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНО-ДОСЛІДНА ПЕРЕВІРКА ВПЛИВУ ІНТЕГРАЦІЇ ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ ТЕХНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЗНАТЬ І УМІНЬ

Макаренко А.І.

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

У статті обґрунтовано програму і методику експерименту. Наведено мету, завдання дослідження. Аналізуються результати експерименту. Визначено сутність основних показників, критеріїв, які розкривають ефективність моделі інтеграції техніко-технологічних знань і умінь майбутніх учителів трудового навчання у процесі вивчення виробництва й обробки конструкційних матеріалів. Подано підтвердження про ефективність авторської програми та методики навчання інтегрованої навчальної дисципліни у процесі професійної підготовки майбутніх вчителів трудового навчання (технології).

Ключові слова: тестові завдання, навчальний експеримент, показник повноти техніко-технологічних знань і умінь, рівні засвоєння техніко-технологічних знань і умінь.

Постанова проблеми. Перехід до третього тисячоліття пов'язаний з технологічною революцією, яка охоплює всі різновиди людської діяльності. Розширення сфери застосування технологій, розповсюдження технологічного підходу на всі галузі суспільного життя (соціальне управління, наука, освіта) несе в собі становлення технології як вагомого фактору розвитку суспільства.

Змінні умови вимагають від людини техніко-технологічної підготовки: готовності орієнтуватись в сучасній технологічній дійсності; визначення оптимальних способів діяльності на основі усвідомлення своєї відповідальності за власний вибір, за результати й наслідки їх застосування для існування цивілізації; швидкої адаптації до змінного соціального і техніко-технологічного середовища. Натомість, економічні та соціальні умови, що склалися в сучасному суспільстві, висувають цілком конкретний ряд вимог до фахівця стосовно обсягу знань, навичок та вмінь. До того ж, дані вимоги мобільні й можуть змінюватись відповідно до розвитку виробництва, наявності попиту й пропозиції на фахівця в умовах ринкової економіки.

Якісне засвоєння знань навчальних дисциплін вимагає посилити підготовку студентів з урахуванням вагомих тенденцій розвитку природи і суспільства, досягнень промислового виробництва на основі інтеграції техніко-технологічних знань і умінь, формуючи завдяки цьому технічне мислення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значне місце відводиться аспектам педагогічної інтеграції в дослідженнях таких вчених як В.І. Загвазінський, В.М. Максимова. Захищені дисертаційні дослідження, безпосереднім своїм предметом мають

зазначені процеси (М. Н. Берулава, В. Д. Семенов, Л. Д. Федотова та ін). Пильною увагою користується інтегративна тематика у зарубіжних дослідників: російських (В. С. Безрукова, М. К. Чапаєв і ін.), американських (А. Блум, Дж. Брунер, Г. Вінтроп, Р. Гагге, Дж. Розерфорд та ін.), німецьких (Р. Вінкель, Л. Клінберг, А. Коссаковскі та ін.), болгарських (М. Андреев, Д. Лазарев, І. Сантулові ін.), угорських (О. Міхай, А. Хорват та ін).

Різноманітні аспекти підготовки кваліфікованих кадрів розглядалися в роботах С. Я. Батишева, В. С. Ледньова, О. М. Коберника, В. К. Сидоренка, Г. В. Терещука, Т. В. Кравченко. Загальним теоретичним питанням організації технологічної підготовки студентів, майбутніх вчителів трудового навчання, на факультетах (інститутах) педагогічних вузів присвячені дослідження багатьох вчених і педагогів-практиків: О. М. Коберника, М. С. Корця, Е. М. Муравйова, А. М. Новікова, В. В. Стешенка, В. К. Сидоренка, Д. О. Тхоржевського, В. В. Юрженка.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. На основі аналізу психолого-педагогічної літератури можна зробити висновок, що світорозуміння студентів повинно базуватись на знаннях, які інтегрально відображають об'єктивні зв'язки в реальному світі і враховують інформаційну ємність світу, що постійно збільшується. Ефективність засвоєння інформації досягається за умови лише активної діяльності. Водночас, аналіз досліджень, присвячених питанням підготовки студентів педагогічних вузів факультетів (інститутів) підготовки майбутніх вчителів технологій, виявили недостатність розробки питання інтеграції техніко-технологічних знань і умінь майбутніх учителів трудового навчання, і, без-